

ΟΙ ΗΡΩΕΣ ΤΗΣ ΚΑΛΠΙΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΛΑΘΗ ΤΩΝ ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΩΝ⁸⁴

Τέλειωσε ἡ λεγόμενη Δημοκρατική σύσκεψη. Δόξα νά ἔχει ὁ θεός, ἀκόμη μιά κωμωδία πῆρε τέλος. Ἐμεῖς ὥστόσο τραβᾶμε μπροστά, μιά καί τό γράφει ἡ μοίρα τῆς ἐπανάστασῆς μας νά περάσει ἕναν ὀρισμένο ἀριθμό ἀπό κωμωδίες.

Γιά νά κρίνουμε σωστά τά πολιτικά ἀποτελέσματα τῆς Σύσκεψης, πρέπει νά προσπαθήσουμε νά καθορίσουμε μέ ἀκρίβεια τήν ταξική σημασία της, ἔτσι ὅπως βγαίνει ἀπό τά ἀντικειμενικά γεγονότα.

Ἡ παρατέρα ἀποσύνθεση τῶν κυβερνητικῶν κομμάτων τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων, τό χάσιμο ἀπό τά κόμματα αὐτά τῆς πλειοψηφίας μέσα στήν ἐπαναστατική δημοκρατία, πράγμα πού τό βλέπουν ὅλοι, τό βῆμα πρός τήν ἐνοποίηση καί τό ξεγύμνωμα τοῦ βοναπαρτισμοῦ τόσο τοῦ κ. Κέρενσκι, ὅσο καί τῶν κ.κ. Τσερετέλι, Τσερνόφ καί Σία—αὐτή εἶναι ἡ ταξική σημασία τῆς Σύσκεψης.

Οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι ἔχασαν τήν πλειοψηφία στά Σοβιέτ. Γι'αὐτό ἀκριβῶς ἀναγκάστηκαν νά καταφύγουν στήν καλπιά: νά παραβοῦν τήν ὑποχρέωση πού εἶχαν ἀναλάβει νά συγκαλέσουν μέσα σέ τρεῖς μῆνες νέο συνέδριο τῶν Σοβιέτ, νά ἀποφύγουν τή λογοδοσία μπροστά σ'αὐτούς πού ἐξέλεξαν τήν Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῶν Σοβιέτ, νά νοθεύσουν τή «δημοκρατική» σύσκεψη. Γι'αὐτή τή νοθεία μιλοῦσαν οἱ μπολσεβίκοι πρὶν ἀπό τή Σύσκεψη καί τά ἀποτελέσματά της ἐπιβεβαίωσαν πέρα γιά πέρα τά λεγόμενά τους. Οἱ διάφοροι Λίμπερνταν⁸⁵ καί οἱ κ.κ. Τσερετέλι, Τσερνόφ καί Σία ἔβλεπαν πώς ἡ πλειοψηφία τους στά Σοβιέτ διαρέει καί γι'αὐτό κατέφυγαν στήν καλπιά.

Τά ἐπιχειρήματα ὅτι λ.χ. οἱ συνεταιρισμοὶ «ἔχουν ἀποκτήσει μεγάλη σημασία ἀνάμεσα στίς δημοκρατικές ὀργανώσεις», ἢ ὅτι οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν πόλεων καί τῶν ζέμστβο ἔχουν ἐκλεγεῖ «κανονικά», τά ἐπιχειρήματα αὐτά ἔχουν σκαρωθεῖ τόσο ἄτεχνα, πού χρειάζεται χοντροκομμένη ὑποκρισία γιά νά προβληθοῦν στά σοβαρά. Πρῶτο, ἡ Κεντρική Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή ἔχει ἐκλεγεῖ ἀπό τά Σοβιέτ καί τό νά ἀποφεύγει νά λογοδοτήσῃ καί νά καταθέσῃ τήν ἐντολή σ' αὐτά εἶναι κατεργαριά βοναπαρτικοῦ τύπου. Δεύτερο, τά Σοβιέτ ἀντιπροσωπεύουν τήν ἐπαναστατική δημοκρατία στό βαθμό πού συμμετέχουν σ' αὐτά ὅσοι θέλουν νά παλέψουν ἐπαναστατικά. Γιά τά μέλη τῶν συνεταιρισμῶν καί τῶν κατοίκους τῶν πόλεων οἱ πόρτες δέν εἶναι κλειστές. Ἀφεντικά στά Σοβιέτ ἦταν οἱ ἴδιοι πάντα μενσεβίκοι καί ἐσέροι.

Ὅσοι περιορίζονταν στή δουλιὰ μόνο στούς συνεταιρισμούς, ὅσοι περιορίζονταν μόνο στή δουλιὰ τῶν Δήμων (τῆς πόλης ἢ τοῦ ζέμστβο), αὐτοὶ ἔβγαζαν ἔτσι μόνοι τους τόν ἑαυτό τους ἀπό τίς γραμμές τῆς ἐπαναστατικῆς δημοκρατίας, τοποθετοῦσαν ἔτσι τόν ἑαυτό τους εἴτε στήν ἀντιδραστική, εἴτε στήν οὐδέτερη δημοκρατία. Ὁ καθένας ξέρει ὅτι στή δουλιὰ τῶν συνεταιρισμῶν καί τῶν Δήμων παίρνουν μέρος ὄχι μόνο ἐπαναστάτες, μά καί ἀντιδραστικοί· ὁ καθένας ξέρει ὅτι στούς συνεταιρισμούς καί στούς Δήμους ἐκλέγουν ἀνθρώπους γιά νά κάνουν κυρίως δουλιὰ πού δέν εἶναι γενικῆς πολιτικῆς ἔκτασης καί σημασίας.

Νά πετύχουν στά κρυφά ἐνίσχυση ἀπομέρους τῶν ὀπαδῶν τῆς «Γεντίνστβο» καί τῶν «ἀκομιματικῶν» ἀντιδραστικῶν — αὐτό τό σκοπό εἶχαν οἱ διάφοροι Λίμπερνταν, Τσερετέλι, Τσερνόφ καί Σία, σκαρώνοντας τή Σύσκεψη. Νά ποῦ βρίσκεται ἡ καλπιά τους. Νά ποῦ βρίσκεται ὁ βοναπαρτισμός τους, πού τοὺς ἐνώνει μέ τόν βοναπαρτιστή Κέρενσκι. Κατακλέβουν τό δημοκρατισμό, τηρώντας ὑποκριτικά τά προσχήματα τοῦ δημοκρατισμοῦ — αὐτή εἶναι ἡ οὐσία τοῦ ζητήματος.

Ὁ Νικόλαος Β' ἔκλεβε ἀπό τό δημοκρατισμό μεγάλα, μπορεῖ νά πεῖ κανεῖς, ποσά, δηλαδή συγκαλοῦσε ἀντιπροσωπευτικά σώματα, ὅμως ἔδινε στούς τσιφλικάδες ἑκατό φορές περισσότερα δικαιώματα ἀντιπροσώπευσης ἀπ' ὅ,τι στούς ἀγρότες. Οἱ διάφοροι Λίμπερνταν, Τσερετέλι καί Τσερνόφ ἀσχολοῦνται μέ μικροκλοπές σέ βάρος τοῦ δημοκρατισμοῦ: συγκαλοῦν μιά «δημοκρατική σύσκεψη», ὅπου καί οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες ἀπόλυτα δικαιολογημένα λένε πώς τοὺς κουτσούρεψαν

τό δικαίωμα αντιπροσώπευσης, ὅτι ἐπικράτησε δ υ σαναλογία, ἀδικία πρὸς ὄφελος τῶν στοιχείων ἐκείνων τῶν συνεταιρισμῶν καί τῶν Δήμων πού βρίσκονται πιό κοντά πρὸς τήν ἀστική τάξη (καί στήν ἀντιδραστική δημοκρατία).

Οἱ κ.κ. Λίμπερνταν, Τσερετέλι καί Τσερνόφ ξέκοψαν ἀπό τίς μάζες τῆς ἐργατικῆς καί τῆς ἀγροτικῆς φτωχολογιᾶς, ἀπομακρύνθηκαν ἀπ' αὐτές. Ἡ σωτηρία τους βρίσκεται στήν καλπιά, μέ τήν ὁποία κρατιέται κι' ὁ Κέρενσκι «τους».

Ἄσπαστος ὁ διαχωρισμός τῶν τάξεων προχωρεῖ. Μέσα στά Κόμματα τῶν ἐσέρων καί τῶν μενσεβίκων δυναμώνει ἡ διαμαρτυρία, ὠριμάζει μιά ἀνοιχτή διάσπαση σάν συνέπεια τῆς προδοσίας τῶν συμφερόντων τῆς πλειοψηφίας τοῦ πληθυσμοῦ ἀπό τοὺς «ἡγέτες». Οἱ ἡγέτες στηρίζονται στή *μειοψηφία*—παρά τίς ἀρχές τοῦ δημοκρατισμοῦ. Γι' αὐτό καί καταλήγουν ἀναγκαστικά στήν καλπιά.

Ἄσπαστος ὁ Κέρενσκι αὐτοξεσκεπάζεται ὅλο καί περισσότερο σάν βοναπαρτιστής. Πρῶτα θεωροῦνταν «ἐσέρος». Τώρα ξέρουμε πὼς δέν εἶναι μόνο «μαρτιάτικος» ἐσέρος, πού μεταπήδησε στοὺς ἐσέρους ἀπό τοὺς τρουντοβίκους γιά «ρεκλάμα». Εἶναι ὁπαδός τῆς Μπρέσκο-Μπρεσκόβσκαγια, αὐτῆς τῆς «κυρίας Πλεχάνοφ» γιά τοὺς ἐσέρους, ἢ «κυρίας Πότερσοφ» γιά τήν ἐσέρικη «Ντιέν». Στή λεγόμενη «δεξιά» πτέρυγα τῶν λεγόμενων «σοσιαλιστικῶν» κομμάτων, στοὺς διάφορους Πλεχάνοφ, Μπρεσκόβσκαγια, Πότερσοφ, νά πού ἀνήκει ὁ Κέρενσκι, ἡ πτέρυγα ὅμως αὐτή δέν ἔχει καμιά σοβαρή διαφορά ἀπό τοὺς καντέτους.

Οἱ καντέτοι δέν ἐπαινοῦν δίχως λόγο τόν Κέρενσκι. Ἄσπαστος ὁ Κέρενσκι ἐφαρμόζει τή *δική τους* πολιτική, συσκέπτεται μαζί τους· καί μέ τόν Ροντζιάνκο πίσω ἀπό τίς πλάτες τοῦ λαοῦ, ξεσκεπάστηκε ἀπό τόν Τσερνόφ καί ἄλλους ἢ ἐπαφή του μέ τόν Σάβινκοφ, φίλο τοῦ Κορνίλοφ. Ἄσπαστος ὁ Κέρενσκι εἶναι κορνιλοφικός, πού τυχαῖα τά χάλασε μέ τόν Κορνίλοφ καί ἐξακολουθεῖ νά διατηρεῖ τήν πιό ἐγκάρδια συμμαχία μέ ἄλλους κορνιλοφικούς. Αὐτό εἶναι γεγονός πού ἀποδείχτηκε τόσο ἀπό τίς ἀποκαλύψεις τοῦ Σάβινκοφ καί τῆς «Ντιέλο Ναρόντα», ὅσο καί ἀπό τό συνεχιζόμενο πολιτικό παιχνίδι, «μέ τό χορό τῶν ὑπουργικῶν μεταβολῶν» τοῦ Κέρενσκι μέ τοὺς κορνιλοφικούς κάτω ἀπό τήν ἐπωνυμία «ἐμποροβιομηχανική τάξη».

Κρυφσυμφωνίες μέ τοὺς κορνιλοφικούς, κρυφοκουμπιές (μέσω τοῦ Τερέστσενκο καί Σία) μέ τοὺς «συμμάχους» ἱμπεριαλιστές, κρυφοτραϊνάρισμα καί σαμποτάρισμα τῆς Συντακτικῆς Συνέλευσης, ἐξαπάτηση στά κρυφά τῶν ἀγροτῶν, γιά νά

έξυπηρετήσει τόν Ροντζιάνκο, δηλαδή τούς τσιφλικάδες (διπλασιασμός τῆς τιμῆς τῶν σιτηρῶν) — νά μέ τί ἀσχολεῖται πραγματικά ὁ Κέρενσκι. Νά ποιά εἶναι ἡ ταξική πολιτική του. Νά ποῦ βρίσκεται ὁ βοναπαρτισμός του.

Γιά νά συγκαλύψουν αὐτό τό πράγμα στή Σύσκεψη οἱ Λίμπερνταν, Τσερετέλι καί Τσερνόφ ἦταν ὑποχρεωμένοι νά τή νοθεύσουν.

Καί ἡ συμμετοχή τῶν μπολσεβίκων σ' αὐτή τή βρωμερή καλπιά, σ' αὐτή τήν κωμωδία εἶχε ἀποκλειστικά τήν ἴδια δικαιολογία πού εἶχε καί ἡ συμμετοχή μας στήν III Δούμα: ἀκόμη καί μέσα στό «σταῦλο» πρέπει νά ὑπερασπίσουμε τήν ὑπόθεσή μας, καί μέσα ἀπό τό «σταῦλο» νά δίνουμε ἀποκαλυπτικά στοιχεῖα γιά νά διδάσκεται ὁ λαός.

Ἐπάρχει ὡστόσο καί μιᾶ διαφορά ἐδῶ: ἡ III Δούμα εἶχε συγκληθεῖ ὅταν ἡ ἐπανάσταση βρισκόταν σέ ὀλοφάνερη πτώση, ἐνῶ τώρα ἔχουμε ὀλοφάνερη ἀνοδο μιᾶς καινούργιας ἐπανάστασης. Δυστυχῶς, ἐμεῖς πολύ λίγα ξέρουμε γιά τήν ἔκταση καί τήν ταχύτητα τῆς ἀνόδου αὐτῆς.

* *
*

Νομίζω πῶς τό πιά χαρακτηριστικό ἐπεισόδιο τῆς Σύσκεψης εἶναι ὁ λόγος τοῦ Ζαρούντι. Λέει ὅτι στόν Κέρενσκι «ἦταν ἀρκετό νά κάνει ἀπλῶς ἕναν ὑπαινιγμό» ὅτι θά ἐπανασυγκροτήσει τήν κυβέρνηση καί ὅλοι οἱ ὑπουργοί ἄρχισαν νά ὑποβάλλουν τήν παραίτησή τους. «Τήν ἐπόμενη ἤδη μέρα — συνεχίζει ὁ ἀφελής, ἀφελής σάν μικρό παιδί, Ζαρούντι (καί πάλι καλά ἄν εἶναι μόνο ἀφελής) — τήν ἐπόμενη ἤδη καί παρά τό γεγονός ὅτι εἶχαμε παραιτηθεῖ, ἄρχισαν νά μᾶς καλοῦν, νά μᾶς συμβουλεύονται καί τελικά μᾶς ἄφησαν στίς θέσεις μας».

«Ὁμαδικό γέλιο στήν αἴθουσα» — παρατηρεῖ σ' αὐτό τό σημείο ἡ ἐπίσημη «Ἰζβέστιγια».

Εὐθυμοί ἄνθρωποι αὐτοί πού συνεργοῦν στή βοναπαρτική ἐξαπάτηση τοῦ λαοῦ ἀπό τούς ρεπουμπλικάνους! Ὅλοι μας, βλέπετε, εἴμαστε ἐπαναστάτες δημοκράτες, ὄχι ἀστεῖα!

«Ἀπό τήν ἀρχή — εἶπε ὁ Ζαρούντι — ἀκούσαμε δύο πράγματα: νά προσπαθήσουμε νά ἐξασφαλίσουμε τή μαχητική ἰκανότητα τοῦ στρατοῦ καί νά ἐπισπεύσουμε τή σύναψη εἰρήνης πάνω σέ δημοκρατικές ἀρχές. Καί νά, ὅσοναφορᾶ τό ζήτημα τῆς εἰρήνης, μπορῶ νά πῶ ὅτι στόν ἐνάμιση μήνα πού ἤμουν μέλος τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης, δέν ξέρω ἄν ἡ Προσωρινή κυβέρνηση ἔκανε κάτι σ' αὐτό τόν τομέα. Τέτιο πράγμα δέν εἶδα. (Χ ε ι ρ ο-

κροτήματα καί φωνές ἀπό τήν αἴθουσα: «Τίποτε δέν ἔκανε» — παρατηρεῖ ἡ «Ἰζβέστιγια».) Ὅταν, σάν μέλος τῆς Προσωρινῆς κυβέρνησης ζήτησα πληροφορίες σχετικά μ' αὐτό, δέν πῆρα ἀπάντηση...

Αὐτά εἶπε ὁ Ζαρούντι, σύμφωνα μέ τήν ἐπίσημη «Ἰζβέστιγια». Καί ἡ Σύσκεψη ἀκούει σιωπηλά, ἀνέχεται τέτια πράγματα, δέν σταματάει τόν ὁμιλητή, δέν διακόπτει τή συνεδρίαση, δέν σηκώνεται νά διώξει τόν Κέρενσκι καί τήν κυβέρνηση! Ποῦ τέτιο πράγμα! Αὐτοί οἱ «ἐπαναστάτες δημοκράτες» εἶναι ὀλόψυχα ὑπέρ τοῦ Κέρενσκι!

Πολύ καλά, κύριοι, ἀλλά τότε τί διαφέρει ἡ ἔννοια «ἐπαναστάτης δημοκράτης» ἀπό τήν ἔννοια λακές καί παλιάνθρωπος;

Τό ὅτι οἱ παλιάνθρωποι αὐτοί μποροῦν καί νά ξεκαρδίζονται στά γέλια, ὅταν ὁ ὑπουργός «τους», πού τόν διακρίνει σπάνια ἀφέλεια ἢ σπάνια κουταμάρα, τούς ἀναφέρει ὅτι ὁ Κέρενσκι διώχνει τούς ὑπουργούς (γιά νά συνεννοηθεῖ μέ τούς κορνιλοφικούς πίσω ἀπό τίς πλάτες τοῦ λαοῦ καί «χωρίς περιττούς μάρτυρες»), αὐτό εἶναι φυσικό. Τό ὅτι οἱ λακέδες σιωποῦν ὅταν ὁ ὑπουργός «τους», πού πῆρε δῆθεν στά σοβαρά τίς ἀόριστες φράσεις γιά εἰρήνη, πού δέν κατάλαβε τήν ὑποκρισία τους, ὁμολογεῖ ὅτι δέν τοῦ ἀπαντοῦσαν κόν στήν ἐρώτηση, ἄν ἔχουν γίνει πραγματικά βήματα πρὸς τήν εἰρήνη, αὐτό δέν εἶναι περίεργο. Γιατί ἔτσι ἀκριβῶς ταιριάζει στούς δούλους — νά ἀφήνουν τήν κυβέρνηση νά τούς κοροϊδεύει. Τί σχέση ὅμως ἔχει αὐτό μέ τήν ἐπαναστατικότητα, τί σχέση ἔχει αὐτό μέ τό δημοκρατισμό;

Δέν θά ἦταν λοιπόν περίεργο, ἄν οἱ ἐπαναστατημένοι στρατιῶτες καί ἐργάτες ἔκαναν τή σκέψη: «Καλά θά ἦταν νά γκρεμιζόταν τό ταβάνι τῆς Ἀλεξαντρίνκα καί νά ἔκανε λιῶμα ὅλη αὐτή τή σπεῖρα τῶν ἄθλιων λακέδων πού μποροῦν νά σιωποῦν, ὅταν τούς ἐξηγοῦν πεντακάθαρα ὅτι τούς σέρνουν ἀπό τή μύτη ὁ Κέρενσκι καί Σία μέ τίς φλυαρίες τους γιά εἰρήνη· πού μποροῦν νά ξεκαρδίζονται στά γέλια, ὅταν τούς τό λένε καθαρά καί ξάστερα οἱ ἴδιοι οἱ ὑπουργοί τους, πώς ὁ χορός τῶν ὑπουργικῶν μεταβολῶν εἶναι μιά κωμωδία (πού πάει νά καλύψει τή συναλλαγή τοῦ Κέρενσκι μέ τούς κορνιλοφικούς). Ὁ θεός νά μᾶς γλυτώσει ἀπό τούς φίλους καί μέ τούς ἐχθρούς θά τά βγάλουμε πέρα μόνοι μας! Ὁ θεός νά μᾶς γλυτώσει ἀπό κάτι τέτιους μνηστήρες τῆς ἐπαναστατικῆς-δημοκρατικῆς ἡγεσίας, καί μέ τούς Κέρενσκι, τούς καντέτους, τούς κορνιλοφικούς θά τά βγάλουμε πέρα μόνοι μας».

* *
*

Καί τώρα περνάω στά λάθη τῶν μπολσεβίκων. Τό νά περιοριστεῖς σέ μιά τέτια στιγμή σέ εἰρωνικά χειροκροτήματα καί σέ ἀναφωνήσεις εἶναι ὀλοφάνερο λάθος.

Ὁ λαός ἔχει μαρτυρήσει ἀπό τίς ταλαντεύσεις καί τίς ἀναβολές. Ἡ δυσαρέσκεια φουντώνει ὀλοφάνερα. Ἐπέρχεται μιά νέα ἐπανάσταση. Οἱ ἀντιδραστικοί δημοκράτες, οἱ διάφοροι Λίμπερνταν, Τσερετέλι καί ἄλλοι, ἔχουν κάθε συμφέρον νά τραβήξουν τήν προσοχή τοῦ λαοῦ στήν κωμωδία «Σύσκεψη», «νά ἀπασχολήσουν» τό λαό μέ τήν κωμωδία αὐτή, νά ἀπομονώσουν τούς μπολσεβίκους ἀπό τίς μάζες, βάζοντας τούς μπολσεβίκους ἀντιπροσώπους στήν τόσο ἀνάρμοστη θέση νά κάθονται καί νά ἀκοῦν τούς Ζαρούντι! Καί οἱ Ζαρούντι εἶναι μάλιστα πῶ εἰλικρινεῖς ἀπό τούς ἄλλους!!

Οἱ μπολσεβίκοι ἔπρεπε νά ἀποχωρήσουν σέ ἔνδειξη διαμαρτυρίας καί γιά νά μήν πέσουν στήν παγίδα πού στήθηκε μέ τή Σύσκεψη γιά νά ἀποσπαστεῖ ἡ προσοχή τοῦ λαοῦ ἀπό τά σοβαρά ζητήματα. Ἀπό τούς 136 ἀντιπροσώπους τους οἱ μπολσεβίκοι ἔπρεπε νά ἀφήσουν δύο-τρεις σάν «ὑπηρεσία διαβιβάσεων», γιά νά εἰδοποιήσουν μέ τό τηλέφωνο, ὅταν σταματήσει ἡ σιχαμερή φλυαρία καί ἀρχίσει ἡ ψηφοφορία. Οἱ μπολσεβίκοι ὅμως δέν ἔπρεπε νά ἀφήσουν νά τοῦς τρῶνε τήν ὥρα μέ φανερό φλυαρία, μέ φανερό ἐξαπάτηση τοῦ λαοῦ, πού φανερό σκοπό εἶχε, ἀσχολούμενη μέ ἀρλουμπολογίες, νά εὐνουχίσει τήν ἐπανάσταση πού φουντώνει.

Οἱ μπολσεβίκοι — τά $99/100$ τῆς ἀντιπροσωπείας τους — ἔπρεπε νά πᾶνε στίς φάμπρικες καί στούς στρατῶνες. Ἐκεῖ θά ἦταν ἡ πραγματική θέση τῶν ἀντιπροσώπων, πού ἦρθαν ἀπό ὅλες τίς ἄκρες τῆς Ρωσίας καί πού, ὕστερα ἀπό τό λόγο τοῦ Ζαρούντι, εἶδαν ὅλο τό ἀπύθμενο βάθος τῆς ἐσέρικης καί μενσεβίκικης σαπίλας. Ἐκεῖ, πῶ κοντά στίς μάζες, σέ ἑκατοντάδες καί χιλιάδες συγκεντρώσεις καί συζητήσεις θά ἔπρεπε νά ἀναλύσουν τά διδάγματα αὐτῆς τῆς κωμωδίας-σύσκεψης, πού δέν ἔκανε τίποτε ἄλλο, παρά νά δίνει ὀλοφάνερα παράταση στόν κορνιλοφικό-Κέρενσκι, δέν ἔκανε τίποτε ἄλλο, παρά ὀλοφάνερα νά τόν διευκολύνει νά προσθέτει καινούργιες παραλλαγές στό «χορό τῶν ὑπουργικῶν μεταβολῶν».

Οἱ μπολσεβίκοι κράτησαν λαθεμένη στάση ἀπέναντι στόν κοινοβουλευτισμό σέ στιγμές ἐπαναστατικῶν (ἔχι — «συνταγμα-

τικῶν») κρίσεων, λαθεμένη στάση ἀπέναντι στους ἐσέρους καί στους μενσεβίκους.

Εἶναι εὐνόητο πῶς ἔγινε αὐτό: μέ τόν κορνιλοφισμό, ἡ ἱστορία ἔκανε μιά π ο λ ὺ ἀπότομη στροφή. Τό Κόμμα ἔμεινε πίσω ἀπό τούς ἀπίστευτα γοργούς ρυθμούς τῆς ἱστορίας σ' αὐτή τή στροφή. Τό Κόμμα ἄφησε νά παρασυρθεῖ γιά ἓνα διάστημα στήν παγίδα αὐτοῦ τοῦ ἄθλιου λογοκοπεῖου.

Θά ἔπρεπε νά διαθέσουμε σ' αὐτό τό λογοκοπεῖο τό ἓνα ἑκατοστό τῶν δυνάμεων καί τά $\frac{99}{100}$ νά τά δόσουμε στίς μάζες.

Ἐάν ἡ στροφή ἐπέβαλε νά προταθεῖ στους ἐσέρους καί στους μενσεβίκους συμβιβασμός (ἐμένα προσωπικά μου φαίνεται ὅτι τό ἐπέβαλε αὐτό), ἔπρεπε αὐτό νά γίνει καθαρά, ἀνοιχτά καί γρήγορα, γιά νά ἀντιμετωπιστεῖ ἀμέσως ἡ ἐνδεχόμενη καί πιθανή ἄρνηση τῶν φίλων τοῦ βοναπαρτιστῆ Κέρενσκι νά ἔλθουν σέ συμβιβασμό μέ τούς μπολσεβίκους.

Ἡ ἄρνηση διαφαινόταν στά ἄρθρα τῆς «Ντιέλο Ναρόντα» καί τῆς «Ραμπότσαγια Γκαζέτα» ἀπό τίς παραμονές ἀκόμη τῆς Σύσκεψης. Ἐπρεπε νά ποῦμε ὅσο τό δυνατό πιο ἐπίσημα, πιο ἀνοιχτά καί πιο καθαρά, χωρίς νά χάνουμε οὔτε λεπτό, νά ποῦμε στίς μάζες: οἱ κ.κ. ἐσέροι καί μενσεβίκοι ἀπόκρουσαν τήν πρότασή μας γιά συμβιβασμό, κάτω οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι! Ἡ Σύσκεψη, μέ τή συνοδεία ἑνός τέτιου συνθήματος, στά ἐργοστάσια καί στους στρατῶνες, θά μπορούσε «νά γελάει» μέ τήν ἀφέλεια τοῦ Ζαρούντι!

Κάποια ἀτμόσφαιρα ἐνθουσιασμοῦ γιά τή «Σύσκεψη» καί τήν ὀργάνωσή της διαμορφωνόταν, ὅπως φαίνεται, ἀπό διάφορες πλευρές. Ἦταν λάθος τοῦ σ. Ζηνόβιεφ νά γράφει τόσο διαφορούμενα (τό λιγότερο διαφορούμενα) γιά τήν Κομμούνα, ὥστε νά βγαίνει τό συμπέρασμα ὅτι τάχα ἡ Κομμούνα, ἀφοῦ νικήσει στήν Πετρούπολη, μπορεῖ νά ἠττηθεῖ, ὅπως τό 1871 στή Γαλλία. Αὐτό δέν εἶναι καθόλου σωστό. Νικώντας στήν Πετρούπολη, ἡ Κομμούνα θά νικοῦσε καί στή Ρωσία. Ἦταν ἐπίσης λάθος του νά γράφει ὅτι οἱ μπολσεβίκοι ἔκαναν καλά πού πρότειναν τήν ἀναλογική ἀντιπροσώπευση στό προεδρεῖο τοῦ Σοβιέτ Πετρούπολης. Τό ἐπαναστατικό προλεταριάτο ποτέ δέν θά κάνει τίποτε τό χρήσιμο μέσα στό Σοβιέτ, ἂν μέ βάση αὐτή τήν ἀναλογική ἀντιπροσώπευση γίνουν δεκτοί στό Σοβιέτ οἱ κύριοι Τσερετέλι: νά τούς δεχτεῖς, σημαίνει ὅτι ἀφαιρεῖς ἀπό τόν ἑαυτό σου τή δυνατότητα νά δουλεύεις, σημαίνει πῶς χαντακῶνεις τή δουλιά τοῦ Σοβιέτ. Λάθος τοῦ σ. Κάμενεφ ἦταν τό ὅτι ὁ πρῶτος λόγος του στή Σύσκεψη εἶχε καθαρά «συνταγματικό»

πνεῦμα, ἐφόσον ἔβαζε τό γελοῖο ζήτημα τῆς παροχῆς ἢ «μή παροχῆς ψήφου ἐμπιστοσύνης» στήν κυβέρνηση. Ἐάν σέ μιά τέτια συνέλευση δέν μπορούσε νά εἰπωθεῖ ἡ ἀλήθεια γιά τόν κορνιλοφικό-Κέρενσκι πού εἶχε ἤδη εἰπωθεῖ καί ἀπό τή «Ραμπότσι Πούτ»⁸⁶ καί ἀπό τή «Σοτσιάλ-Ντεμοκράτ»⁸⁷ τῆς Μόσχας — τότε γιατί νά μήν ἐπικαλεστοῦμε αὐτές τίς ἐφημερίδες καί νά μήν κάνουμε μπροστά στίς μάζες τή διαπίστωση ὅτι ἡ Σύσκεψη δέν θέλει νά ἀκούσει τήν ἀλήθεια γιά τόν κορνιλοφικό-Κέρενσκι;

Λάθος ἔκαναν οἱ ἀντιπροσωπεῖες τῶν ἐργατῶν τῆς Πετρούπολης πού ἔστειλαν ὁμιλητές σέ μιά τέτια Σύσκεψη, ὕστερα ἀπό τό λόγο τοῦ Ζαρούντινι, ὕστερα ἀπό τή διευκρίνιση τῆς κατάστασης. Γιά ποιό λόγο νά κολακεύουν τούς φίλους τοῦ Κέρενσκι; Γιά ποιό λόγο νά ἀποσπᾶται ἡ προσοχή τῶν προλεταριακῶν δυνάμεων μέ τήν κωμωδία-Σύσκεψη; Γιατί νά μή σταλοῦν οἱ ἴδιες αὐτές οἱ ἀντιπροσωπεῖες ἐξίσου εἰρηνικά καί νόμιμα στούς στρατῶνες καί στίς πιό καθυστερημένες φάμπρικες; Αὐτό θά ἦταν ἓνα ἑκατομμύριο φορές πιό ὠφέλιμο, πιό ἐπιβεβλημένο, πιό σοβαρό, πιό πρακτικό ἀπό τά ταξίδια στήν Ἀλεξάντρινκα καί τίς συζητήσεις μέ τούς ἀντιπροσώπους τῶν συνεταιρισμῶν, πού συμπαθοῦν τή «Γεντίνσκιβο» καί τόν Κέρενσκι.

Δέκα στρατιῶτες ἢ ἐργάτες μιᾶς καθυστερημένης φάμπρικας, πού θά κατορθώσουμε νά πείσουμε, ἀξίζουν χίλιες φορές περισσότερο ἀπό ἑκατό ἀντιπροσώπους διαφόρων ἀντιπροσωπειῶν, διαλεγμένους σκόπιμα ἀπό τούς διάφορους Λίμπερνταν. Χρησιμοποίηση τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ — κυρίως σέ ἐπαναστατική περίοδο — δέν σημαίνει καθόλου πώς πρέπει νά χάνουμε πολύτιμο χρόνο μέ τούς ἀντιπροσώπους τῆς σαπίλας, ἀλλά σημαίνει πώς πρέπει νά διδάσκουμε τίς μάζες μέ τό παράδειγμα τῆς σαπίλας.

Γιατί οἱ ἴδιες αὐτές προλεταριακές ἀντιπροσωπεῖες νά μήν «χρησιμοποιήσουν» τή Σύσκεψη γιά νά βγάλουν καί νά δείξουν στούς στρατῶνες καί στίς φάμπρικες, λογουχάρη, δύο πλακάτ πού νά ἐξηγοῦν ὅτι ἡ Σύσκεψη εἶναι μιά κωμωδία; Τό ἓνα πλακάτ θά μπορούσε νά παριστάνει τόν Ζαρούντινι μέ σκούφο παλιάτσου, νά χορεύει στό παλκοσένικο καί νά τραγουδάει: «Ὁ Κέρενσκι μᾶς ἔβγαλε, ὁ Κέρενσκι μᾶς ἔβαλε». Καί γύρω του ὁ Τσερετέλι, ὁ Τσερνόφ, ὁ Σκόμπελιεφ, ἓνας συνεταιριστής ἀγκαζέ μέ τόν Λίμπερ καί τόν Ντάν — ὅλοι τους ξεκαρδισμένοι στά γέλια. Ἀπό κάτω θά γράφει: «διασκεδάζουν».

Τό δεύτερο πλακάτ. Ὁ ἴδιος πάλι ὁ Ζαρούντινι μιλάει

μπροστά στο ίδιο κοινό και λέει: «Ένάμιση μήνα ρωτούσα για την ειρήνη. Ἀπάντηση δέν πῆρα». Τό κοινό σωπαίνει, στά πρόσωπα εἶναι ἀποτυπωμένη ἡ «σοβαρότητα κρατικῶν παραγόντων». Ἐξαιρετικά σοβαρός φαίνεται ὁ Τσερετέλι, πού γράφει ἀπαρατήρητα στό σημειωματάριό του: «Τί χαζός πού εἶναι αὐτός ὁ Ζαρούντι! Ἐνας τέτιος μποῦφος θά ἔπρεπε νά κουβαλάει κοπριά κι ὄχι νά εἶναι ὑπουργός! Ὑπερασπιστής τοῦ συνασπισμοῦ καί τόν χτυπάει χειρότερα ἀπό ἑκατό μπολσεβίκους! Εἶναι ὑπουργός καί δέν ἔμαθε νά μιλάει σάν ὑπουργός, νά λέει: ἐνάμιση μήνα συνέχεια παρακολουθοῦσα τήν ἀνάπτυξη τῆς καμπάνιας ὑπέρ τῆς ειρήνης καί εἶμαι βέβαιος πώς ἡ καμπάνια αὐτή θά στεφθεῖ ὀριστικά ἀπό ἐπιτυχία ἀκριβῶς τώρα πού ἔχουμε τό συνασπισμό καί σέ συνδυασμό μέ τή μεγάλη ἰδέα τῆς Στοκχόλμης κτλ. κτπ. Τότε καί ἡ ἴδια ἡ «Ρούσκαγια Βόλια» θά ἐπαινοῦσε καί τόν Ζαρούντι σάν ἰπότη τῆς ρωσικῆς ἐπανάστασης».

Ἀπό κάτω θά γράφει: «ἐπαναστατικοδημοκρατική» σύσκεψη ἀρσενικῶν κοκοτῶν.

Γράφτηκε πρὶν τελειώσει ἡ Σύσκεψη: ἡ πρώτη φράση νά τροποποιηθεῖ—λογουχάρη, «στήν οὐσία τελείωσε» κτλ.

*Γράφτηκε ὄχι ἀργότερα ἀπὸ
τίς 22 τοῦ Σεπτεμβρίου (5 τοῦ Ὀκτώβριου) 1917*

*Δημοσιεύτηκε ὄχι ὀλόκληρο στίς
7 τοῦ Ὀκτώβριου (24 τοῦ Σεπτεμβρίου) 1917
στήν ἐφημερίδα «Ραμπότσι Πούτ», ἀρ. φύλ. 19
Ὑπογραφή: Ν. Λένιν*

*Πρωτοδημοσιεύτηκε ὀλόκληρο τό 1949
στήν 4η ἐκδοση τῶν Ἀπάντων
τοῦ Β. Ι. Λένιν, τόμ. 26ος*

*Δημοσιεύεται σύμφωνα
μέ τό χειρόγραφο*

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΝΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΛΟΓΟΥ

ΤΑ ΛΑΘΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΜΑΣ

Παρασκευή, 22 τοῦ Σεπτέμβρη 1917.

“Όσο περισσότερο ἐμβαθύνεις στή σημασία τῆς λεγόμενης Δημοκρατικῆς σύσκεψης, ὅσο προσεκτικότερα τήν κοιτάξεις ἀπό ὀρισμένη ἀπόσταση — κι ’ὅπως λένε, ἀπό ὀρισμένη ἀπόσταση τά πράγματα φαίνονται καλύτερα — τόσο περισσότερο πείθεισαι πώς τό Κόμμα μας ἔκανε λάθος, παίρνοντας μέρος σ’ αὐτή τή σύσκεψη. Θά ἔπρεπε νά τήν μποῦκοτάρουμε. Θά μᾶς ποῦν, ἴσως, τί τό ὄφελος νά σκαλίζουμε αὐτό τό ζήτημα. Τά περασμένα δέν γυρίζουν πίσω. Ἡ ἀντίθεση ὅμως αὐτή ἀπέναντι στήν τακτική τοῦ χθές, θά ἦταν ἐντελῶς ἀστήρικτη. Καταδικάζαμε πάντα, καί σάν μαρξιστές ἔπρεπε νά καταδικάζουμε, τήν τακτική πού ξεπερνιέται «ἀπό τή μιά μέρα στήν ἄλλη». Ἐμεῖς δέν μπορούμε νά ἀρκούμαστε σέ στιγμιαῖες ἐπιτυχίες. Ἐμεῖς δέν μπορούμε νά ἀρκούμαστε καί γενικά σέ ὑπολογισμούς πού γίνονται γιά ἕνα λεπτό ἢ γιά μιά μέρα. Πρέπει διαρκῶς νά ἐλέγχουμε τόν ἑαυτό μας, μελετώντας τήν ἀλυσίδα τῶν πολιτικῶν γεγονότων στό σύνολό τους, στήν αἰτιακή σύνδεσή τους, στά ἀποτελέσματά τους. Ἀναλύοντας τά χθεσινά λάθη, μαθαίνουμε ἔτσι νά ἀποφεύγουμε τά σημερινά καί τά αὐριανά λάθη.

Στή χώρα φουντώνει ὀλοφάνερα μιά καινούργια ἐπανάσταση, ἐπανάσταση διαφορετικῶν τάξεων (σέ σύγκριση μ’ ἐκεῖνες, πού πραγματοποίησαν τήν ἐπανάσταση ἐνάντια στόν τσαρισμό). Τότε εἶχαμε ἐπανάσταση τοῦ προλεταριάτου, τῆς ἀγροτιᾶς καί τῆς ἀστικῆς τάξης σέ συμμαχία μέ τό ἀγγλογαλλικό χρηματιστικό κεφάλαιο ἐνάντια στόν τσαρισμό.

Τώρα φουντώνει ἡ ἐπανάσταση τοῦ προλεταριάτου καί τῆς πλειοψηφίας τῶν ἀγροτῶν, καί συγκεκριμένα: τῆς φτωχῆς ἀγροτιᾶς ἐνάντια στήν ἀστική τάξη, ἐνάντια στό σύμμαχο αὐτῆς τῆς τάξης, τό ἀγγλογαλλικό χρηματιστικό κεφάλαιο, ἐνάντια

στόν κυβερνητικό μηχανισμό της, πού ἔχει ἐπικεφαλῆς τόν βοναπαρτιστή Κέρενσκι.

Τώρα δέν θά σταθοῦμε στά γεγονότα πού δείχνουν τό φούντωμα τῆς καινούργιας ἐπανάστασης, γιατί, κρίνοντας ἀπό τά ἄρθρα τοῦ Κεντρικοῦ μας Ὀργάνου «Ραμπότσι Πούτ», τό Κόμμα ἔχει πιά ξεκαθαρίσει τίς ἀπόψεις του πάνω σ' αὐτό τό σημεῖο. Μοῦ φαίνεται πώς τό φούντωμα τῆς καινούργιας ἐπανάστασης εἶναι ἓνα φαινόμενο πού τό ἀναγνωρίζει ὅλο τό Κόμμα. Φυσικά θά χρειαστεῖ ἀκόμη νά συνοψιστοῦν τά στοιχεῖα πού ἀφοροῦν αὐτό τό φούντωμα, αὐτά ὅμως πρέπει νά ἀποτελέσουν τό θέμα ἄλλων ἄρθρων.

Τούτη τή στιγμή εἶναι πιά σπουδαῖο νά στρέψουμε τή μεγαλύτερη προσοχή στίς ταξικές διαφορές πού ὑπάρχουν ἀνάμεσα στήν παλιά καί στήν καινούργια ἐπανάσταση, στήν ἐκτίμηση τῆς πολιτικῆς στιγμῆς καί τῶν καθηκόντων μας ἀπό τή σκοπιά τοῦ βασικοῦ αὐτοῦ φαινομένου, τοῦ συσχετισμοῦ τῶν τάξεων. Τότε, στήν πρώτη ἐπανάσταση, τήν ἐμπροσθοφυλακή τήν ἀποτελοῦσαν οἱ ἐργάτες καί οἱ στρατιῶτες, δηλαδή τό προλεταριάτο καί τά πρωτοπόρα στρώματα τῆς ἀγροτιᾶς.

Αὐτή ἡ ἐμπροσθοφυλακή *τράβηξε μαζί της* ὄχι μόνο πολλά ἀπό τά χειρότερα, ταλαντευόμενα στοιχεῖα τῆς μικροαστικῆς τάξης (ἄς θυμηθοῦμε τίς ταλαντεύσεις τῶν μενσεβίκων καί τῶν τρουντοβίκων σχετικά μέ τή δημοκρατία), μά καί τό μοναρχικό Κόμμα τῶν καντέτων, τή φιλελεύθερη ἀστική τάξη, μετατρέποντάς την σέ ρεπουμπλικανική. Γιατί στάθηκε δυνατό νά γίνει μιά τέτια μετατροπή;

Γιατί τό πᾶν γιά τήν ἀστική τάξη εἶναι ἡ οἰκονομική κυριαρχία, ἐνῶ ἡ μορφή τῆς πολιτικῆς κυριαρχίας εἶναι ζήτημα ἐντελῶς δευτερεῦον. Ἡ ἀστική τάξη μπορεῖ νά κυριαρχεῖ καί μέσα στή δημοκρατία, μάλιστα ἡ κυριαρχία της εἶναι πιά σίγουρη στή δημοκρατία, μέ τήν ἔννοια ὅτι αὐτό τό πολιτικό καθεστῶς δέν θίγει τήν ἀστική τάξη μέ καμιά ἀλλαγή τῆς σύνθεσης τῆς κυβέρνησης, τῆς σύνθεσης καί τῆς διάταξης τῶν κυβερνητικῶν κομμάτων.

Φυσικά, ἡ ἀστική τάξη ἦταν καί θά εἶναι ὑπέρ τῆς μοναρχίας, γιατί ἡ πιά βία, ἔνοπλη ὑπεράσπιση τοῦ κεφαλαίου ἀπό τούς μοναρχικούς θεσμούς εἶναι πιά ἐξόφθαλμη καί «πιά προσφιλές» γιά ὅλους τούς καπιταλιστές καί τσιφλικάδες. Ὄταν ὅμως ὑπῆρχε ἰσχυρή πίεση «ἀπό τά κάτω» ἡ ἀστική τάξη «συμβιβαζόταν» παντοῦ καί πάντα μέ τή δημοκρατία, ἀρκεῖ μόνο νά κατοχύρωνε τήν οἰκονομική κυριαρχία της.

Τώρα τό προλεταριάτο καί ἡ φτωχή ἀγροτιά, δηλαδή ἡ πλειοψηφία τοῦ λαοῦ, βρίσκονται σέ τέτιες σχέσεις μέ τήν ἀστική τάξη καί τό «συμμαχικό» (καθώς καί τόν παγκόσμιο) ἱμπεριαλισμό, πού δέν μποροῦν «νά τραβήξουν» μαζί τους τήν ἀστική τάξη. Καί κάτι παραπάνω: τά ἀνώτερα στρώματα τῆς μικροαστικῆς τάξης καί τά πιό εὐπορα στρώματα τῆς δημοκρατικῆς μικροαστικῆς τάξης εἶναι ὀλοφάνερα ἐνάντια στήν καινούργια ἐπανάσταση. Τό γεγονός αὐτό εἶναι τόσο ἐξόφθαλμο, ὥστε δέν χρειάζεται νά σταθοῦμε τώρα σ' αὐτό. Οἱ κύριοι Λίμπερνταν, Τσερετέλι καί Τσερνόφ τό δείχνουν αὐτό μέ τόν πιό παραστατικό τρόπο.

Ἄλλαξε ὁ συσχετισμός τῶν τάξεων. Αὐτή εἶναι ἡ οὐσία.

Δέν εἶναι οἱ ἴδιες τάξεις πού στέκουν «ἀπό τή μιά κι' ἀπό τήν ἄλλη πλευρά τοῦ ὀδοφράγματος».

Αὐτό εἶναι τό βασικό.

Σ' αὐτό καί μόνο σ' αὐτό βρίσκεται ἡ ἐπιστημονική βάση, πού μᾶς δίνει τό δικαίωμα νά μιλάμε γιά μιά καινούργια ἐπανάσταση, ἡ ὁποία θά μπορούσε, κρίνοντας καθαρά θεωρητικά, παίρνοντας τό ζήτημα ἀφηρημένα, νά συντελεστεῖ κατά τρόπο νόμιμο, ἄν λ.χ. στή Συντακτική Συνέλευση, πού συγκάλεσε ἡ ἀστική τάξη, ἡ πλειοψηφία ἦταν ἐνάντια σ' αὐτή τήν τάξη, ἄν ἡ πλειοψηφία ἀνῆκε στά κόμματα τῶν ἐργατῶν καί τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν.

Ἄντικειμενικός συσχετισμός τῶν τάξεων, ὁ ρόλος τους (οἰκονομικός καί πολιτικός) ἔξω ἀπό τά ἀντιπροσωπευτικά σώματα τοῦ δοσμένου τύπου καί μέσα σ' αὐτά· τό φούντωμα ἢ ἡ ὕφεση τῆς ἐπανάστασης, ὁ συσχετισμός τῶν ἐξωκοινοβουλευτικῶν καί τῶν κοινοβουλευτικῶν μέσων πάλης—αὐτά εἶναι τά κυριότερα, τά βασικά ἀντικειμενικά στοιχεῖα, πού πρέπει νά παρθοῦν ὑπόψη γιά νά καταλήξουμε στήν τακτική τῆς ἀποχῆς ἢ τῆς συμμετοχῆς ὄχι αὐθαίρετα, ὄχι ἀνάλογα μέ τίς «συμπάθειές» μας, ἀλλά κρίνοντας μαρξιστικά.

Ἡ πείρα τῆς ἐπανάστασῆς μας δείχνει παραστατικά πῶς πρέπει νά ἀντικρύζεται κατά μαρξιστικό τρόπο τό ζήτημα τῆς ἀποχῆς.

Γιατί ἡ ἀποχή ἀπό τίς ἐκλογές τῆς Δούμας τοῦ Μπουλίγκιν ἀποδείχτηκε σωστή τακτική;

Γιατί ἀνταποκρινόταν στόν ἀντικειμενικό συσχετισμό τῶν κοινωνικῶν δυνάμεων στήν ἐξέλιξή τους. Ἐδινε στήν ἐπανάσταση πού φούντωνε τό σύνθημα τῆς ἀνατροπῆς τῆς παλιᾶς ἐξουσίας, ἡ ὁποία γιά νά ἀποτραβήξει τό λαό ἀπό τήν ἐπανάσταση συγκαλοῦσε ἕνα συμβιβαστικό, χοντροκομμένο

παραποιημένο σώμα (τή Δούμα του Μπουλίγκιν), πού δέν ξάνοιγε καμιά προοπτική «νά πιαστοῦμε» στά σοβαρά ἀπό τόν κρίκο του κοινοβουλευτισμοῦ. Τά ἐξωκοινοβουλευτικά μέσα πάλης πού διέθετε τό προλεταριάτο καί ἡ ἀγροτιά ἦταν πιά ισχυρά. Νά ἀπό ποιά στοιχεῖα διαμορφώθηκε ἡ σωστή τακτική τῆς ἀποχῆς ἀπό τίς ἐκλογές τῆς Δούμας του Μπουλίγκιν, τακτική πού ξεκινούσε ἀπό τή μελέτη τῆς ἀντικειμενικῆς κατάστασης.

Γιατί ἡ τακτική ἀποχῆς ἀπό τίς ἐκλογές τῆς III Δούμας ἀποδείχτηκε λαθεμένη;

Γιατί στηριζόταν μόνο στήν «αἴγλη» του συνθήματος τῆς ἀποχῆς καί στήν ἀποστροφή πού προκαλοῦσε ἡ ὠμότατη ἀντιδραστικότητα του «σταύλου» τῆς 3ης του Ἰούνη. Ἡ ἀντικειμενική ὅμως κατάσταση ἦταν τέτια πού, ἀπό τό ἕνα μέρος, ἡ ἐπανάσταση βρισκόταν στή μεγαλύτερη κατάπτωση καί ἐξακολουθοῦσε νά πέφτει. Τό κοινοβουλευτικό στήριγμα (ἀκόμη καί μέσα ἀπό τό «σταῦλο») ἀποκτοῦσε τεράστια πολιτική σημασία γιά τήν ἄνοδο τῆς ἐπανάστασης, γιατί σχεδόν δέν ὑπῆρχαν, ἢ ἦταν ἐξαιρετικά ἀδύνατα τά ἐξωκοινοβουλευτικά μέσα προπαγάνδας, ζύμωσης καί ὀργάνωσης. Ἀπό τό ἄλλο μέρος, ὁ ὠμότατος ἀντιδραστικός χαρακτήρας τῆς III Δούμας δέν τήν ἐμπόδιζε νά εἶναι ὄργανο του πραγματικοῦ συσχετισμοῦ τῶν τάξεων, καί συγκεκριμένα: ὄργανο τῆς στολιπινικῆς συνένωσης τῆς μοναρχίας μέ τήν ἀστική τάξη. Ἡ χώρα ἔπρεπε νά βάλει τέρμα στόν καινούργιο αὐτό ταξικό συσχετισμό.

Νά ἀπό ποιά στοιχεῖα διαμορφώθηκε ἡ τακτική τῆς συμμετοχῆς στήν III Δούμα, τακτική πού ἐκτιμοῦσε σωστά τήν ἀντικειμενική κατάσταση.

Ἀρκεῖ νά καλοσκεφθεῖ κανεῖς αὐτά τά διδάγματα τῆς πείρας, τούς ὅρους γιά ἕνα μαρξιστικό ἀντίκρουσμα του ζητήματος τῆς ἀποχῆς ἢ τῆς συμμετοχῆς, γιά νά πειστεῖ ὅτι ἡ τακτική τῆς συμμετοχῆς στή «Δημοκρατική σύσκεψη», στό «Δημοκρατικό συμβούλιο» ἢ Προκοινοβούλιο ἦταν ἐντελῶς λαθεμένη.

Ἀπό τό ἕνα μέρος, φουντώνει μιά καινούργια ἐπανάσταση. Ὁ πόλεμος παίρνει διαστάσεις. Ὑπάρχουν τεράστια ἐξωκοινοβουλευτικά μέσα προπαγάνδας, ζύμωσης καί ὀργάνωσης. Ἡ σημασία του «κοινοβουλευτικοῦ» βήματος σ' αὐτό τό Προκοινοβούλιο εἶναι μηδαμινή. Ἀπό τό ἄλλο μέρος, τό Προκοινοβούλιο αὐτό δέν ἐκφράζει καί δέν «ἐξυπηρετεῖ» κανέναν καινούργιο συσχετισμό τάξεων· ἡ ἀγροτιά, λογουχάρη, ἀντιπροσωπεύεται ἐδῶ χειρότερα ἀπ' ὅ,τι στά ἤδη ὑπάρχοντα ὄργανα (Σοβιέτ τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν). Ὅλη ἡ οὐσία του Προκοινοβουλίου

βρίσκεται στή βοναπαρτική καλπιά, ὄχι μόνο μέ τήν ἔννοια ὅτι ἡ βρωμερή σπείρα τῶν διαφόρων Λίμπερνταν, Τσερετέλι καί Τσερνόφ μαζί μέ τούς Κέρενσκι καί Σία παραμόρφωσαν, νόθευσαν τή σύνθεση αὐτῆς τῆς τσερετελικῆς-μπουλιγκινικῆς Δούμας, ἀλλά καί μέ τή βαθύτερη ἔννοια τό Προκοινοβούλιο μοναδικό σκοπό ἔχει νά ξεγελάσει τίς μάζες, νά ἐξαπατήσει τούς ἐργάτες καί τούς ἀγρότες, νά τούς ἀποσπάσει ἀπό τή νέα ἐπανάσταση πού φουντώνει, νά ρίξει στάχτη στά μάτια τῶν καταπιεζόμενων τάξεων, ντύνοντας μέ καινούργια φορεσιά τόν παλιό, δοκιμασμένο ἤδη, κουρελή καί πολυφθαρμένο «συνασπισμό» μέ τήν ἀστική τάξη (δηλ. μετατροπή ἀπομέρους τῆς ἀστικῆς τάξης τῶν κυρίων Τσερετέλι καί Σία σέ παλιάτσους πού βοηθᾶνε νά ὑποταχθεῖ ὁ λαός στόν ἰμπεριαλισμό καί τόν ἰμπεριαλιστικό πόλεμο).

Τώρα εἴμαστε ἀδύνατοι—ἔλεγε ὁ τσάρος τόν Αὐγούστο τοῦ 1905 στούς φεουδάρχες-τσιφλικάδες του.— Ἡ ἐξουσία μας κλονίζεται. Τό κύμα τῆς ἐργατικῆς καί ἀγροτικῆς ἐπανάστασης ἀνεβαίνει. Πρέπει νά ξεγελάσουμε τόν «ἀμόρφωτο μουζικό», νά τοῦ δόσουμε κάποια ψεύτικη ὑπόσχεση...

Τώρα εἴμαστε ἀδύνατοι—λέει ὁ σημερινός «τσάρος», ὁ βοναπαρτιστής Κέρενσκι, στούς καντέτους, στούς ἀκομματικούς Τίτ Τίτις, Πλεχάνοφ, Μπρεσκόβσκι καί Σία.— Ἡ ἐξουσία μας κλονίζεται. Τό κύμα τῆς ἐργατοαγροτικῆς ἐπανάστασης ἐνάντια στήν ἀστική τάξη ἀνεβαίνει. Πρέπει νά ξεγελάσουμε τή δημοκρατία, ξαναβάφοντας γιά τό σκοπό αὐτό μέ ἄλλα χρώματα τή φορεσιά τοῦ παλιάτσου, πού ἀπό τίς 6 τοῦ Μάη 1917 τή φοροῦν οἱ ἐσέροι καί οἱ μενσεβίκοι «ἡγέτες τῆς ἐπαναστατικῆς δημοκρατίας», οἱ ἀγαπητοί μας φίλοι Τσερετέλι καί Τσερνόφ, γιά νά κοροϊδεύουν τό λαό. Δέν εἶναι δύσκολο νά τούς ξεγελάσουμε μέ τό «Προκοινοβούλιο».

Τώρα εἴμαστε δυνατοί—ἔλεγε ὁ τσάρος στούς φεουδάρχες-τσιφλικάδες του τόν Ἰούνη τοῦ 1907.— Τό κύμα τῆς ἐργατοαγροτικῆς ἐπανάστασης πέφτει. Μά δέν θά μπορέσουμε νά κρατηθοῦμε ὅπως πρὶν καί μόνο ἡ ἀπάτη δέν φτάνει. Χρειάζεται μιὰ καινούργια πολιτική στό χωριό, χρειάζεται ἓνας καινούργιος οἰκονομικός καί πολιτικός συνασπισμός μέ τούς Γκουτσκόφ—Μιλιουκόφ, μέ τήν ἀστική τάξη.

Ἔτσι μποροῦμε νά παρουσιάσουμε αὐτές τίς τρεῖς καταστάσεις: Αὐγούστος τοῦ 1905, Σεπτέμβρης τοῦ 1917, Ἰούνης τοῦ 1907, γιά νά ἐξηγήσουμε πῶς παραστατικά τίς ἀντικειμενικές βάσεις τῆς τακτικῆς τῆς ἀποχῆς, τῆς σύνδεσής της μέ τό συσχετισμό τῶν τάξεων. Οἱ καταπιεστές πάντα ἐξαπατοῦσαν τίς

καταπιεζόμενες τάξεις, ή σημασία όμως αυτής τής εξαπάτησης ήταν διαφορετική στις διάφορες ιστορικές στιγμές. Δέν επιτρέπεται νά βασίζει κανείς τήν τακτική μόνο στό γεγονός ότι οί καταπιεστές εξαπατοῦν τό λαό. Πρέπει νά τήν καθορίζει, αναλύοντας στό σύνολό του τό συσχετισμό τῶν τάξεων καί τήν εξέλιξη τόσο τής έξωκοινοβουλευτικῆς, όσο καί τής κοινοβουλευτικῆς πάλης.

Ἡ τακτική τής συμμετοχῆς στό Προκοινοβούλιο εἶναι λαθεμένη, δέν ανταποκρίνεται στόν αντικειμενικό συσχετισμό τῶν τάξεων, στις αντικειμενικές συνθήκες τής στιγμῆς.

Ἐπρεπε νά κηρύξουμε ἀποχή ἀπό τή Δημοκρατική σύσκεψη. Αυτό δέν τό κάναμε καί πέσαμε ὅλοι σέ λάθος, μά τό λάθος δέν θά καταλήξει σέ ἀπάτη. Τό λάθος θά τό διορθώσουμε, ἀρκεῖ νά ὑπάρχει ή εἰλικρινῆς ἐπιθυμία νά πᾶμε μέ τήν ἐπαναστατική πάλη τῶν μαζῶν, ἀρκεῖ νά μελετᾶμε σοβαρά τίς αντικειμενικές βάσεις τής τακτικῆς.

Πρέπει νά μποῦκοταριστεῖ τό Προκοινοβούλιο. Πρέπει νά πᾶμε στό Σοβιέτ τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἀγροτῶν βουλευτῶν, νά πᾶμε στά συνδικάτα, νά πᾶμε στις μάζες γενικά. Πρέπει νά τίς καλοῦμε στόν ἀγῶνα. Πρέπει νά δόσουμε σ' αὐτές ἕνα σωστό καί σαφές σύνθημα: νά διαλυθεῖ ή βοναπαρτική σπείρα τοῦ Κέρενσκι μέ τό κάλπικο Προκοινοβούλιό του, αὐτή τήν τσερετελική-μπουλιγκινική Δούμα. Ἀκόμη καί μετά τόν κορνιλοφισμό, οί μενσεβίκοι καί οί ἐσέροι δέν δέχτηκαν τό συμβιβασμό, πού τούς προτείναμε, τήν εἰρηνική μεταβίβαση τής ἐξουσίας στά Σοβιέτ (στά ὅποια δέν εἶχαμε ἀκόμη τότε τήν πλειοψηφία), κύλησαν ξανά στό βουρκο τῶν βρωμερῶν καί αἰσχρῶν συναλλαγῶν μέ τούς καντέτους. Κάτω οί μενσεβίκοι καί οί ἐσέροι. Ἀμείλικτος ἀγῶνας ἐναντίον τους. Πέταγμα χωρίς οἶκτο τῶν μενσεβίκων καί τῶν ἐσέρων ἀπό ὅλες τίς ἐπαναστατικές ὀργανώσεις, κανενός εἴδους διαπραγματεύσεις, καμιά σχέση μ' αὐτούς τούς φίλους τῶν Κίσκιν, μ' αὐτούς τούς φίλους τῶν κορνιλοφικῶν τσιφλικάδων καί καπιταλιστῶν.

Σάββατο, 23 τοῦ Σεπτέμβρη.

Ὁ Τρότσκι ήταν ὑπέρ τής ἀποχῆς. Μπράβο, σύντροφε Τρότσκι.

Ἡ πολιτική τής ἀποχῆς ήττήθηκε μέσα στήν ὁμάδα τῶν μπολσεβίκων, πού πῆραν μέρος στή Δημοκρατική σύσκεψη.

Ζήτω ή ἀποχή!

Σέ καμιά περίπτωση δέν μπορούμε καί δέν πρέπει νά

συμφωνήσουμε μέ τή συμμετοχή. Ἡ ομάδα μιᾶς Σύσκεψης δέν εἶναι τό ἀνώτατο ὄργανο τοῦ Κόμματος, ἀλλά καί οἱ ἀποφάσεις τῶν ἀνώτερων ὀργάνων ὑπόκεινται σέ ἀναθεώρηση, μέ βάση τήν πείρα τῆς ζωῆς.

Πρέπει νά ἐπιδιώξουμε μέ κάθε θυσία νά λύσει τό ζήτημα τῆς ἀποχῆς καί ἡ ὀλομέλεια τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς καί τό ἔκτακτο συνέδριο τοῦ Κόμματος. Τό ζήτημα τῆς ἀποχῆς πρέπει ἀπό τώρα νά γίνει πλατφόρμα στίς ἐκλογές γιά τό συνέδριο καί σέ ὅλες τίς ἐκλογές μέσα στό Κόμμα. Πρέπει νά τραβήξουμε τίς μάζες στή συζήτηση τοῦ ζητήματος. Οἱ συνειδητοί ἐργάτες πρέπει νά πάρουν τήν ὑπόθεση στά χέρια τους, ὀργανώνοντας αὐτή τή συζήτηση καί ἀσκώντας πίεση πάνω στήν «ἡγεσία».

Δέν χωράει καμιά ἀμφιβολία ὅτι στήν «ἡγεσία» τοῦ Κόμματός μας παρατηροῦνται ταλαντεύσεις, πού μποροῦν νά ἀποβοῦν ὀλέθριες, γιὰτί ὁ ἀγώνας ἀναπτύσσεται, καί κάτω ἀπό ὀρισμένες συνθῆκες, σέ μιᾶ δοσμένη στιγμή, οἱ ταλαντεύσεις μποροῦν νά χαντακώσουν τήν ὑπόθεση. Ὅσο δέν εἶναι ἀργά, πρέπει νά ριχτοῦμε μέ ὅλες μας τίς δυνάμεις στόν ἀγώνα γιά νά προασπίσουμε τή σωστή γραμμή τοῦ Κόμματος τοῦ ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου.

Δέν πᾶνε ὅλα καλά στήν «κοινοβουλευτική» ἡγεσία τοῦ Κόμματός μας. Ἐδῶ χρειάζεται περισσότερη προσοχή, περισσότερη ἐπιτήρηση ἀπομέρους τῶν ἐργατῶν ἢ δικαιοδοσία τῶν κοινοβουλευτικῶν ὀμάδων πρέπει νά καθοριστεῖ πιό αὐστηρά.

Τό λάθος τοῦ Κόμματός μας εἶναι ἐξόφθαλμο. Ἀλλά τό ἀγωνιζόμενο Κόμμα τῆς πρωτοπόρας τάξης δέν τό τρομάζουν τά λάθη. Θά ἦταν τρομερό νά ἐπιμένει στό λάθος, νά μήν ἀναγνωρίζει καί νά μή διορθώνει τό λάθος ἀπό ἓνα αἴσθημα ψεύτικης ντροπῆς.

Κυριακή, 24 τοῦ Σεπτέμβρη.

Τό Συνέδριο τῶν Σοβιέτ ἀναβάλλεται ὡς τίς 20 τοῦ Ὀκτώβρη. Μέ τούς ρυθμούς πού ζεῖ ἡ Ρωσία, αὐτό ἰσοδυναμεῖ σχεδόν μέ παραπομπή στίς ἑλληνικές καλένδες. Γιά δεύτερη φορά ἐπαναλαμβάνεται ἡ κωμωδία πού παίχτηκε ἀπό τούς ἐσέρους καί τούς μενσεβίκους ὕστερα ἀπό τίς 21 τοῦ Ἀπρίλη.

Πρωτοδημοσιεύτηκε τό 1924

στό περιοδικό

«Προλετάρσκαγια Ρεβολιούτσηγια», τεῦχ. 3

Δημοσιεύεται σύμφωνα μέ

τό δακτυλογραφημένο ἀντίγραφο